

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS

„EKOAGROS“

DIREKTORĖS VIRGINIJOS LUKŠIENĖS

KOMANDIRUOTĖS ATASKAITA

2021-10-11 Nr. 3PR-9

Kaunas

1. **Komandiruotės tikslas:** Atstovauti įstaigai IFOAM Organics Europe strategijos darbinėje sesijoje
2. **Komandiruotės trukmė:** 2021 m. spalio 4–6 d.
3. **Komandiruotės vieta:** Briuselis, Belgija
4. **Komandiruotės finansavimas:** Komandiruotės išlaidos apmokėtos iš VšĮ „Ekoagros“ lėšų ir IFOAM Organics Europe lėšų.
5. **Dalyviai:** Direktorė Virginija Lukšienė
6. **Atlikto darbo komandiruotėje rezultatai:**

2021 m. spalio 5–6 d. dalyvauta IFOAM Organics Europe strategijos darbinėje sesijoje. Jos metu buvo kuriama ir plėtojama ne tik pačios organizacijos strategija, bet ir viso Europos Sąjungos (ES) ekologinio sektoriaus, įskaitant ir Lietuvos rinką. Atnaujinti strateginiai, generuojami taktiniai žingsniai, kaip paskatinti ekologinio sektoriaus augimą ir vystyti šviečiamąją veiklą. Strateginėje sesijoje dalyvavo visi IFOAM OE valdybos nariai, tarybos pirmininkai ir 4 išorės ekspertai (iš viso 20 dalyvių).

VšĮ „Ekoagros“ yra IFOAM OE narė nuo 2015 metų. 2017 metais tapo pilnateise nare su balsavimo teisėmis. IFOAM OE vienija daugiau nei 200 organizacijų, asociacijų ir įmonių iš Europos Sąjungos, Europos laisvos prekybos asociacijos ir šalių kandidačių. Pagrindinis IFOAM OE siekis – ekologinės žemdirbystės principus atitinkančios sistemos, veikiančios ekologinio, socialinio ir ekonominio požiūrio naudai, įgyvendinimas.

Pagrindinės IFOAM OE veiklos sritys:

- Parama ekologiniam ūkininkavimui per sėkmingą bendrosios žemės ūkio politikos reformą;
- Aukščiausio lygio įtaka ir tarpininkavimas ES politikai ir institucijose;
- Užkirsti kelią GMO naudojimui;

- Siekti išlaikyti ES ekologinio ženklo pripažinimą kaip labiausiai aplinką tausojančios ir tvarios maisto sistemos ženklo;
- Mokslinių tyrimų ir naujovių platformos įkūrimas ir plėtojimas;
- Kongresų ir konferencijų, mokymų organizavimas.

IFOAM Organics Europe strategijos darbinėje sesijoje aptarta, kad per pastaruosius metus Europoje ir už jos ribų atsirado naujų tendencijų ir neapibrėžtumų, kurie veikia ekologinio judėjimo sektorių. Strategijos sesijoje buvo modeliuojama, kaip šie pokyčiai bus susiję ateityje ir kokį poveikį jie turės sektoriui. Tendencijos yra pokyčiai, kurių kryptį ir kartais laiką galima numatyti iki tam tikro lygio. Neapibrėžtumai, priešingai, yra jėgos, kurių kryptys ir greitis nežinomi. Jie buvo svarbūs numatant ateities scenarijus ir strategiją.

Aptartos žemės ūkio ir maisto sistemų tendencijos ateinantiems 5–10 metų:

- Klimato kaita, aplinkos blogėjimas ir išteklių trūkumas.
- Technologijų transformacija.
- Automatizavimas ir tiekimo grandinės skaitmeninimas.
- Dėmesio telkimas į sveikatą ir gerovę, sveiką mitybą.
- Didėjantis internetinės prekybos augimas.
- Siekiama tvarumo ir etikos standartų politikos, maisto ir ūkininkavimo, mažmeninės prekybos ir vartojimo srityse.
- Didėjanti augalinių ir alternatyvių baltymų paklausa.
- Besikeičiantis darbo pobūdis: darbas iš namų tampa norma.

Identifikuoti neapibrėžtumai:

- COVID19 ir kitų pandemijų / infekcinių protrūkių trukmė.
- Ekonomikos atsigavimas po pandemijos.
- Visuomenės pritarimas naujovėms (laboratorijoje auginamas maistas, biotechnologijos, dalijimasis asmens duomenimis) dėl maisto ar sveikatos saugos.
- Rinkos nepastovumas.
- Darbo jėgos trūkumas.
- Pokyčiai miestuose: persikėlimas į priemiesčius, ūkininkavimas miestuose ir negyvenamose patalpose.
- Sistemų ir valdymo schemų biurokratizmas.
- Pasaulinės grėsmės saugumui: bioterorizmas, kibernetinis terorizmas.

Įvertinta dabartinė ES politika, kuri tiesiogiai veikia IFOAM OE strategiją ir tolesnius planus. Konstatuota, kad 2019 m. pabaigoje ES politinė padėtis iš esmės pasikeitė, paskelbus Europos

žaliojo kurso (EŽK) pavyzdinę Europos Komisijos (EK) iniciatyvą, kuria siekiama iki 2050 m. pasiekti klimato neutralumą ES. Siekiant šio tikslo EŽK sudaro kelios iniciatyvos, tarp kurių 2020 m. gegužę paskelbtos „Nuo lauko iki stalo“ (F2F) ir ES biologinės įvairovės strategijos, kurios buvo palankiai vertinamos kaip žingsnis link ES politikos požiūrio į maisto sistemas, kai naudojamas sinerginis politikos ir veiksmų derinys. Nustatant svarbų tikslą, kad iki 2030 m. ekologiškai dirbama žemė sudarytų 25 proc., pripažintas ekologinio ūkininkavimo vaidmuo – kaip vienas iš tvariausių ūkininkavimo būdų, galintis duoti daug naudos aplinkai ir socialinei ekonomikai.

Minėtose EK strategijose buvo numatytas priemonių rinkinys, siekiant pagerinti dabartinių maisto ir žemės ūkio sistemų tvarumą, kartu skatinant ekologiškų produktų pasiūlą ir paklausą, kuris svarbus ir IFOAM OE ateities scenarijams modeliuoti:

- F2F strategijoje numatytas biudžetas, skirtas ekologiškų produktų populiarinimui nuo 2021 m.
- 2021 m. EK paskelbė naują ekologinės gamybos plėtros veiksmų planą (EVP), skirtą padėti valstybėms narėms skatinti ekologinę gamybą ir vartojimą, ir tai yra priemonė pasiekti F2F 25 proc. ekologiškų produktų ir platesnių ES žaliojo kurso tikslų.
- Trys institucijos – Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija – pasirašė bendrą deklaraciją, kuria rugsėjo 23-ioji oficialiai paskelbta ES ekologine diena ir nuo šiol bus kasmet švenčiama minint ekologinę gamybą, stebint veiklos pažangą ir keičiantis gerąja patirtimi tarp visų susijusių dalyvių.
- Iki 2023 m. EK paskelbs teisės aktus dėl tvarių maisto sistemų. Pradiniame poveikio vertinime šia tema galima konsultuotis iki 2021 m. spalio 26 d. Ši teisinė sistema turėtų apimti tvarius viešuosius pirkimus, taip pat ES tvaraus ženklinimo sistemą. Kalbant konkrečiai apie viešuosius pirkimus, EVP numato, kad EK kartu su suinteresuotosiomis šalimis ir valstybėmis narėmis „įtraukia ekologiškus produktus į minimalius privalomus tvarių maisto viešųjų pirkimų kriterijus“.
- EK peržiūrės gyvūnų gerovės teisės aktus, įskaitant gyvūnų vežimą ir skerdimą. EK taip pat svarstys gyvūnų gerovės ženklinimo galimybes, kad būtų galima geriau parodyti vertę maisto grandinėje.
- Vykdoma sėklų direktyvų peržiūra, detalizuojant prekybos sėklomis ES taisykles. Tai taip pat turi įtakos ekologiškų sėklų ir dauginamųjų augalų pateikimo rinkai taisyklėms.

Kita svarbi tema IFOAM OE strategijos formavime – tai ES politika, susijusi su pesticidais, trąšomis ir natūraliais priedais. Taikydama F2F ir biologinės įvairovės strategijas, ES ketina pereiti prie maisto sistemos, kuri būtų mažiau priklausoma nuo išorinių toksiškų medžiagų, ir patvirtino plataus užmojo tikslus iki 2030 m. trąšų naudojimą sumažinti ne mažiau kaip 20 proc., maistinių

medžiagų nuostolius – ne mažiau kaip 50 proc., kartu užtikrinant, kad neblogėtų dirvožemio derlingumas, o ES parduodamų antimikrobinų medžiagų ūkiuose auginamiems gyvūnams ir akvakultūroje – 50 proc.

Bendra žemės ūkio politika ir kaimo plėtra – dar vienas svarbus politinis įrankis, svarbus ekologinio sektoriaus vystymuisi ir strategijai. Bendra žemės ūkio politika (BŽŪP), sudaranti 32 proc. viso ilgalaikio 2021–2027 m. ES biudžeto, yra galinga politikos priemonė, skatinanti ir padedanti ūkininkams pereiti prie agroekologinės ir tvaresnės ūkininkavimo praktikos (jei jie yra suderinti su „žaliojo kurso“ ir „ūkio ir šakės“ tikslais), kartu užtikrinant, kad jiems būtų atlyginama už viešųjų naudų tiekimą ir apsaugą (t.y. švarus oras ir vanduo, biologinė įvairovė, sveikas dirvožemis, geras maistas, gyvūnų gerovė). Nuo tada, kai 2018 m. buvo paskelbtas EK pasiūlymas, žaliosios architektūros pokyčiai (naujos ekologinės schemos, geresnės sąlygos ir agrarinės aplinkos ir klimato sistemos) buvo pagrindiniu įtampos tašku. Ekologinės schemos yra nauja galimybė ekologiškai ūkininkaujantiems ūkininkams, tačiau kai kuriose valstybėse narėse pagal naudojamą skaičiavimo metodą ir kitiems naudos gavėjams jos gali būti mažesnės. Šiame etape strateginės sesijos dalyviai pasidalino savo šalių patirtimi, kompetentingų institucijų planais. Teisės aktų procedūra dėl „BŽŪP po 2020 m.“ buvo atidėta, tačiau galiausiai trys ES institucijos susitarė, kad valstybės narės iki 2021 m. gruodžio 31 d. turės pateikti EK savo nacionalinius BŽŪP strateginius planus, o 2022 m. turės įvertinti ir patvirtinti šiuos planus. Naujoji teisinė sistema apims laikotarpį nuo 2023 m. sausio 1 d. ir truks iki 2027 m. Tada ES institucijos pradės diskusijas (2023–2024 m.), kad parengtų kitą BŽŪP reformą (2027 m.).

Galiausiai, kalbant apie kaimo plėtrą, ES ilgalaikeje kaimo vietovių vizijoje pripažįstamas pagrindinis vaidmuo, kurį ekologinis ūkininkavimas ir ekologiniai rajonai (EVP-14 punktas) gali atlikti gaivinant kaimo vietas.

Strategijos sesijoje buvo aptarta klimato kaitos politika, daranti įtaką strategijai. Pagal Europos žaliąjį kursą ir Europos klimato įstatymą reikalaujama, kad šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas ir pašalinimas tiek pramonės, tiek žemės ūkio sektoriuje ES būtų subalansuotas ne vėliau kaip iki 2050 m. 2021 m. birželio mėn. priėmus naują Europos klimato įstatymą (kuriame nustatytas 2030 m. klimato tikslas - bent 55 proc. sumažinti grynąjį išmetamųjų teršalų kiekį, palyginti su 1990 m. lygiu), 2021 m. liepos mėn. EK pristatė paketą „Fit for 55“. Kelios teisėkūros iniciatyvos, kuriomis siekiama per teisės aktų kūrimą iki 2030 m. pasiekti 55 proc. grynojo mažinimo tikslą link neutralaus – 2050 m.

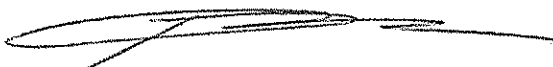
Rengiant strategiją ir įvertinant tendencijas ir neapibrėžtumus daug dėmesio skirta ekologiniams tyrimams ir inovacijoms, mechanizmui, kaip galima paskatinti sektoriaus dalyvius keistis žiniomis, kokiose programose dalyvauti siekiant rezultato. Mokslinių tyrimų ir inovacijų biudžetai

ekologiniam ūkininkavimui pagal programą „Horizon Europe“ turi iki 2027 m. užtikrinti ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programą, atitinkančią tikslą F2F – 25 proc. visų žemės ūkio naudmenų. „Horizon Europe“ darbo programos bus pagrindinė priemonė, užtikrinanti tolesnį ekologinio sektoriaus vystymąsi ir augimą. EK turi skirti didelę dalį biudžeto klasteriui 6: „Maistas, bioekonomika, gamtos išteklių, žemės ūkis ir aplinka“, atliepiančią ekologinių tyrimų poreikius. Atsižvelgiant į visus išvardintus aspektus buvo modeliuojama nauja IFOAM OE strategija, tikslai, įvardijamos tikslinės grupės. Galutinė strategija bus publikuojama po jos patvirtinimo.

7. Išvados. Komandiruotės metu buvo išnaudota galimybė komunikuoti nedidelės valstybės narės, turinčios mažai ekologiškų išteklių, poziciją ir poreikius. Susipažinti su labiau išsivysčiusias ekologines rinkas turinčių šalių aktualijomis, pasiekimais ir iššūkiais. Aptartos sektoriui svarbios politikos kryptys. Šios žinios, gerosios praktikos ir pozicijos svarbios formuojant įstaigos sertifikavimo paslaugų plėtros ir švietimo strategijas, atitinkančias ateities tendencijas, skatinančias pareiškėjų sąmoningumą ir vartotojų elgsenos virsmą, bei būti pasirengusiems galimiems neapibrėžtumams. Plėtojami ir palaikomi kontaktai stiprina įstaigos pripažinimą.

Direktorė

Virginija Lukšienė

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	VšĮ Ekoagros, K. Donelaičio g. 33, LT-44240 Kaunas, 44240 Kaunas, Lietuva (2021-10-13 13:24:09)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	V. Lukšienės komandiruotės į Briuselį ataskaita
Dokumento registracijos data ir numeris	2021-10-13 Nr. KA-1
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Virginija Lukšienė, Direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-10-13 11:23:44 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-10-13 11:24:17 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	EID-SK 2016,2.5.4.97=#160e4e545245452d3130373437303133, AS Sertifitseerimiskeskus,EE
Sertifikato galiojimo laikas	2019-10-20 14:49:02–2024-10-18 23:59:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	DVS Ekoagros, Sekretorė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-10-13 12:55:52 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA,VI Registru centras - i.k. 124110246,RCSC,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2020-06-15 10:42:40–2023-06-15 10:42:40
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DocLogix v12.8.6.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2021-10-13 13:24:09)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2021-10-13 13:24:09 atspausdino Jurgita Trubilienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-